Literatura catalana

Joan Puig i Ferreter

Solucions · 12 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

1. PAU 2019 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

1. *Aigües encantades*, de Joan Puig i Ferreter.
[3 punts]

Pauta de correcció

Els tres punts assignats a la pregunta es poden atorgar si l'examinand explica que:

(a) *A* Aigües encantades *s'hi presenten dues lluites complementàries: d'una banda, hi ha el conflicte que oposa Cecília, una dona jove i alliberada, que ha fet estudis a ciutat, als seus pares: Cecília lluita per la seva llibertat individual contra la tradició i les convencions del poble; de l'altra, hi ha la lluita del Foraster per convèncer el poble de la necessitat d'aplicar els recursos de la ciència i la tecnologia per a l'aprofitament de les aigües dels gorgs i, doncs, la transformació de la vida del poble. (1 punt)*

(b) *Les dues lluites topen contra la incomprensió i els prejudicis, per diverses raons. Cecília topa contra la incomprensió dels pares: Pere Amat és autoritari, tradicionalista, i exigeix a la filla obdiència cega; la mare, més comprensiva, és víctima igualment de prejudicis religiosos i morals; també s'ha d'enfrontar a Vergés, el mestre del poble, enamorat de Cecília però a qui aquesta considera feble i mancat de decisió per exercir la seva llibertat. El Foraster topa contra la incomprensió del poble i, sobretot, de les seves forces vives: Pere Amat i mossèn Gregori; per a ells, és inconcebible tocar l'aigua dels gorgs, que consideren sagrades; per al Foraster, la ciència permet comprendre millor la natura i transformar el món, i això implica combatre la superstició i els prejudicis religiosos. (1 punt)*

(c) *Els personatges de Cecília i, sobretot, el Foraster encarnen les idees dels corrents vitalistes i regeneracionistes del Modernisme, és a dir, la voluntat de transformació social a partir de l'afirmació de la individualitat de l'artista i de l'intel·lectual. La darrera frase de l'obra, dita per Vergés, representa gràficament el contrast entre la voluntat regeneracionista (forta, enèrgica, amb voluntat de transformació col·lectiva) i l'immobilisme de la societat tradicional o la manca d'acció d'altres corrents de l'època, com ara el decadentisme o l'art per l'art. (1 punt)*

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 3 punts assignats.

2. PAU 2019 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció A)

SÈRIE 1

OPCIÓ A

1. A *Aigües encantades*, de Joan Puig i Ferreter, s'hi superposen dos conflictes: l'enfrontament de Cecília amb els seus pares, i un conflicte ideològic d'abast col·lectiu, centrat en el Foraster. Descriviu aquests dos conflictes, les actituds vitals i ideològiques dels dos protagonistes i els prejudicis a què s'enfronten (tingueu present la relació amb l'obra *Un enemic del poble*, de Henrik Ibsen).
[3 punts]

Pauta de correcció

Els tres punts assignats es poden atorgar si l'examinand explica que:

(a) El conflicte principal neix de l'oposició del poble i de les seves forces vives (mossèn Gregori i Pere Amat) a la solució que el Foraster, a qui fa costat Cecília, proposa per a aprofitar l'aigua dels Gorgs de la Verge i posar fi als problemes de la sequera: per a aquells, el gorgs són un lloc sagrat d'aigua quieta, i, per al Foraster, una font d'aigua viva; i que en aquest conflicte general s'hi inscriu un altre conflicte, que oposa Cecília, una dona jove, alliberada i amb estudis, a l'autoritat dels seus pares. (0,5 punts)

(b) En aquests conflictes, Cecília i el Foraster representen el vitalisme i el regeneracionisme, que vol sotmetre la natura a la ciència i posar-la al servei del progrés de la humanitat. El rector i els Amat representen la posició tradicionalista, immobilista, fatalista, supersticiosa i reaccionària, contrària al progrés, a la qual Cecília i el Foraster s'enfronten. (1 punt)

(c) En els dos conflictes superposats s'hi oposen, doncs, els següents valors: d'una banda, el camp, la ignorància, la religió, la superstició, el tradicionalisme, la conformitat, l'immobilisme, el sotmetiment a l'autoritat; de l'altra, els seus contraris, representats per Cecília i el Foraster: la ciutat, el saber, la ciència, la raó, el progrés, la rebel·lia, l'acció, la lluita i la llibertat. (1 punt)

(d) Aigües encantades *és deutora de l'obra* Un enemic del poble *(1882), del dramaturg noruec Henrik Ibsen; l'obra d'Ibsen planteja també l'enfrontament d'un individu (el doctor Stockmann) a una col·lectivitat a l'entorn d'un problema de salut amb les aigües d'un balneari. Com en l'obra de Puig i Ferreter, la persona que oposa la veritat i la ciència als interessos materials i a l'immobilisme col·lectius fracassa i ha de fugir. (0,5 punts)*

Si l'examinand complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 3 punts assignats.

3. PAU 2019 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 3 (Opció B)

3. Comenteu aquest fragment d'*Aigües encantades*, de Joan Puig i Ferreter. Tingueu en compte, sobretot, els aspectes següents (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):
   a) La situació del fragment en l'acció.
   b) L'oposició vital i ideològica entre els dos personatges que intervenen en el diàleg, fent atenció als elements simbòlics que expressen aquesta oposició. Citeu passatges concrets que ho il·lustrin.
   c) La relació entre les actituds de Cecília amb corrents ideològics de l'època del Modernisme.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

VERGÉS: Què diu?

CECÍLIA: L'àliga deixa el galliner, per sempre...

VERGÉS (*estupefacte*): Però, se'n va... de veres...? Ara de seguida...? Així... sense meditar-ho... sense fer-se vostè mateixa la por i la contra...?

CECÍLIA: Així! Faré viatge amb ell!

VERGÉS: I a on va... no es pot saber?

CECÍLIA: Amb el meu amic.

VERGÉS: Però, qui és un amic... No és prudent...

CECÍLIA: Bah...! Si em vol jo aniré amb ell a l'altra part de món. És un home fort i només ell ha desvetllat els meus sentiments de dona...

[...]

VERGÉS (*amb amor i tendresa*): I la seva obra d'aquí dalt, doncs?

CECÍLIA: La meva obra, abans que tot, és la meva vida! (*Se'n va decidida per la porta del fons*.)

[...]

CECÍLIA: Vostè no farà res...

VERGÉS: És estrany! Me dóna ales i després vostè mateixa té el poder de descoratjar-me... per què això...? És inexplicable... però sento que sense la presència de vostè...

CECÍLIA: Ja ho sé... no faci res i serà millor. Deixi l'obra verge per a un altre... I ara decididament... adéu (*Li dóna la mà i somriu*.) Vostè quedi's entre les aigües encantades...

VERGÉS (*tornant-se, de sobte, agressiu*): Me quedo entre les aigües encantades, és cert... però vostè se'n va cap a unes aigües sorolloses i tèrboles... i tan estèrils com les nostres...!

CECÍLIA (*triomfalment*): Me deixo arrossegar per la corrent!

VERGÉS: I jo deixo adormir en la quietud. No hi fa res. Anem per diferents camins, Cecília, però em sembla que ens trobarem...

CECÍLIA: Què vol dir?

VERGÉS: Ens trobarem, més tard, sense que l'un ni l'altre haguem fet res de profit!

CECÍLIA: No ho sé...! Ell i jo podem anar errats... però portem una il·lusió, una fe... Lo que sento, i en tinc la convicció, és que si alguna cosa de gran hi ha en els temps futurs, no ens la portaran els homes com vostè... Salut...! (*Desapareix per l'escala. Vergés es queda abatut, sense veu ni gest. Pausa*.)

VERGÉS: Cecília! Escolti: una darrera paraula... (*Una pausa*.) Ha fugit com el vent...! Quines coses de fer! I sembla que em portés afecció. (*Una pausa. Anant-se'n, amb pas vacil·lant*.) Els forts s'ajunten i se'n van...

(Desapareix per la porta de l'escala, enmig de la fosca.)

Pauta de correcció

Els tres punts assignats al comentari de contingut es poden atorgar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes, és a dir si explica que:

(a) El fragment se situa al final de l'obra i n'és el desenllaç, i hi intervenen els mateixos personatges que parlen sols al començament de l'obra. Vergés, el mestre, està enamorat de Cecília però aquesta no correspon a aquest sentiment; el conflicte entre Cecília i els pares, i entre el Foraster i el fanatisme religiós del poble, aboca Cecília a fugir a la ciutat amb el Foraster. (1 punt).

(b) *Vergés entén Cecília i el Foraster, i en comparteix parcialment les idees, però no és un home fort ni valent. La clau és en l'oposició entre quietud / corrent, adormir / deixar-se arrossegar, galliner / àguila, feble / forts, aigües encantades / aigües tèrboles. I si remarca el fons de pessimisme del mestre (tota acció és inútil), contrastat amb l'optimisme de Cecília («portem una il·lusió, una fe»). (1 punt)*

(c) *Cecília és un exponent del vitalisme regeneracionista. L'objectiu de canvi a través del progrés tecnològic i científic, a través del coneixement, va acompanyat d'una fe absoluta en l'home i en la seva capacitat transformadora. Això implica la fortalesa, la lluita, la llibertat, fins i tot havent de pagar el preu de la soledat, perquè «la meva obra és la meva vida» (1 punt).*

Si l'examinand desenvolupa de manera correcta i coherent alguna qüestió no explicitada estrictament en els enunciats, però que hi és tanmateix pertinent se li pot atorgar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació no pot sobrepassar els 3 punts assignats al contingut. Els altres 2 punts s'atorgaran segons la capacitat de presentar, estructurar i redactar el comentari, la claredat i la coherència expositives i la capacitat d'anàlisi.

4. PAU 2018 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

1. Expliqueu el paper de la tradició religiosa i de la ciència en el conflicte plantejat a *Aigües encantades*, de Joan Puig i Ferreter, i digueu quins valors ideològics i quins personatges s'associen a cada una.
   [3 punts]

Pauta de correcció

Els tres punts assignats es poden atorgar si l'examinand explica:

(a) Que el conflicte fonamental neix de dues maneres oposades d'afrontar el problema de la sequera que afecta el poble. Per a la majoria d'habitants del poble, la sequera és un càstig diví i només es podrà resoldre recorrent als valors de la religió més tradicional, tenyits de superstició, és a dir, amb la pregària i la processó a la mare de Déu dels Gorgs. En canvi, el Foraster que visita el poble aporta la visió de la ciència: l'aigua dels gorgs, sagrada per al poble, prové d'una deu viva i es pot aprofitar, per mitjà de la tecnologia, per a regar les terres del poble. (1 punt)
(b) Que a la religió s'hi associen valors com el tradicionalisme i l'immobilisme (es fa el que s'ha fet sempre), el principi d'autoritat, la manca de crítica, la negació de la individualitat, la resignació, etc. A la ciència s'hi associen el progrés material i moral, el menyspreu per la religió, el racionalisme, la llibertat, l'individualisme, l'entusiasme, la voluntat i l'acció. (1 punt)
(c) Que els valors de la religió són representats per mossèn Gregori, però, sobretot, per Pere Amat, cacic del poble i pare de Cecília, perquè encarna l'autoritat, el despotisme i la continuïtat dels valors antics. I que els del progrés s'encarnen en el Foraster i en Cecília: el Foraster és un enginyer vingut de la ciutat que ve a portar el progrés al poble i fracassa en enfrontar-s'hi; Cecília, filla d'Amat, que ha estudiat a la ciutat, comparteix els valors del Foraster i els posa en joc davant la família, a qui s'enfronta, i davant el mestre Vergés, que no entén la seva revolta, i, com el Foraster, abandona el poble. (1 punt)

Si l'examinand complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats.

5. PAU 2018 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

1. Cecília és un dels personatges protagonistes d'*Aigües encantades*, de Joan Puig i Ferreter. Expliqueu la seva posició davant els conflictes ideològics que planteja l'obra i com es relaciona amb els altres personatges principals.
   [3 punts]

Pauta de correcció

Els tres punts assignats es poden atorgar si l'examinand explica:
(a) Que Cecília és la filla de Pere Amat, un propietari ric i poderós del poble on se situa l'acció, que ha estudiat a la ciutat, i que l'accés al coneixement ha suposat l'adquisició d'unes idees progressistes, transformadores i vitalistes que comparteix amb el Foraster. (0,5 punts)
(b) Que el conflicte plantejat neix de l'oposició de dues actituds davant els recursos naturals (en aquest cas, l'aigua): l'actitud tradicionalista, lligada al camp, la religió, la superstició, l'immobilisme i l'acatament de l'autoritat, i la progressista, lligada a la ciència, la raó, la rebel·lia i la llibertat. En aquesta actitud s'hi manifesten les idees del vitalisme i el regeneracionisme. (0,5 punts)
(c) Que aquestes actituds s'encarnen respectivament en Pere i Juliana Amat i el rector d'una banda, i en el Foraster i Cecília, de l'altra. I que Cecília s'hi enfronta des de la seva posició rebel i progressista, començant per l'entorn familiar: s'enfronta al despotisme i l'autoritat del pare i a l'autoritat religiosa, que representen per a ella una presó, i defensa les idees i l'actitud del Foraster, a qui admira i amb qui acaba fugint del poble per poder exercir la seva llibertat individual. (1,5 punts)
(d) I, finalment, que la seva actitud implica el trencament també amb el personatge que més l'entén: el mestre Vergés, atret per les idees modernes però massa pusil·lànime per a actuar, i massa comprensiu amb els valors tradicionals, que considera que tenen valors poètics. (0,5 punts)

Si l'examinand complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 3 punts assignats.

6. PAU 2018 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

1. *Aigües encantades*, de Joan Puig i Ferreter, planteja un conflicte ideològic. Expliqueu els valors que s'hi oposen i els personatges que els encarnen, i relacioneu-los amb el drama *Un enemic del poble*, de Henrik Ibsen.
[3 punts]

Pauta de correcció

Els tres punts assignats es poden atorgar si l'examinand explica:
(a) Que el conflicte principal neix de l'oposició del poble i de les seves forces vives (mossèn Gregori i Pere Amat) a la solució que el Foraster, a qui fa costat Cecília, proposa per a aprofitar l'aigua dels Gorgs de la Verge i posar fi als problemes de la sequera: per a aquells, el gorgs són un lloc sagrat d'aigua quieta, i, per al Foraster, una font d'aigua viva; i que en aquest conflicte general, s'hi inscriu el que oposa Cecília, una dona jove, amb estudis i alliberada, als seus pares. (0,5 punts)
(b) Que s'hi oposen els següents valors: d'una banda, el camp, la ignorància, la religió, la superstició, el tradicionalisme, la conformitat, l'immobilisme, el sotmetiment a l'autoritat; de l'altra, els seus contraris: la ciutat, el saber, la ciència, la raó, el progrés, la rebel·lia, l'acció, la lluita i la llibertat. (1 punt)
(c) Que el rector i els Amat representen la posició tradicionalista, immobilista, fatalista, supersticiosa i reaccionària, contrària al progrés; i que Cecília i el Foraster representen el vitalisme i el regeneracionisme, que vol sotmetre la natura a la ciència i posar-la al servei del progrés de la humanitat. (1 punt)
(d) Que Aigües encantades *és deutora de l'obra* Un enemic del poble *(1882), del dramaturg noruec Henrik Ibsen; que l'obra d'Ibsen planteja també l'enfrontament d'un individu (el doctor Stockmann) a una col·lectivitat a l'entorn d'un problema de salut amb les aigües d'un balneari. Com en l'obra de Puig i Ferreter, qui oposa la veritat i la ciència als interessos materials i l'immobilisme col·lectius, fracassa i ha de fugir. (0,5 punts)*

Si l'examinand complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 3 punts assignats.

7. PAU 2017 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 2 (Opció A)

2. [2 punts]

Els dos punts assignats a la pregunta es poden atorgar si l'examinand explica:
(a) Que Vergés és el mestre del poble on té lloc l'acció, que té unes idees relativament avançades i que està enamorat de Cecília. (0,5 punts)
(b) Que la relació amb Cecília és impossible perquè els seus projectes vitals són incompatibles: Cecília vol volar fora del poble i lluitar activament contra l'immobilisme, mentre que Vergés és feble i vacil·lant: enmig de la polarització ideològica, té una tendència esteticista, que li fa veure poesia en les manifestacions de la tradició i de la religió —tot i que no fa costat als poderosos i conservadors mossèn Gregori i Pere Amat—, i tampoc no s'afegeix als revoltats —el Foraster i Cecília. Al final, resta sol al poble. (1,5 punts)

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 2 punts assignats.

8. PAU 2017 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

1. [3 punts]

Els tres punts assignats es poden atorgar si l'examinand explica:
(a) Que el conflicte principal neix de l'oposició del poble i de les seves forces vives (mossèn Gregori i Pere Amat) a la solució que el Foraster, a qui fa costat Cecília, proposa per a aprofitar l'aigua dels Gorgs de la Verge i posar fi als problemes de la sequera: per a aquells, el gorgs són un lloc sagrat d'aigua quieta, i, per al Foraster, una font d'aigua viva; i que en aquest conflicte general, s'hi inscriu el que oposa Cecília, una dona jove, amb estudis i d'idees modernes, als seus pares (els Amat) (1 punt). També ha de dir que el conflicte es resol amb la victòria provisional de la reacció (el poble fa fugir el Foraster), i per tant amb el trencament del Foraster i Cecília, units en la voluntat transformadora, amb el poble i la família (0,25 punts).
(b) Que s'hi oposen els següents valors: d'una banda, el camp, la ignorància, la religió, la superstició, el tradicionalisme, la conformitat, l'immobilisme, el sotmetiment a l'autoritat; de l'altra, els seus contraris: la ciutat, el saber, la ciència, la raó, el progrés, la rebel·lia, l'acció, la lluita i la llibertat (1 punt).
(c) Que el rector i els Amat representen la posició tradicionalista, immobilista, fatalista, supersticiosa i reaccionària, contrària al progrés; i que Cecília i el Foraster representen el vitalisme i el regeneracionisme, que vol sotmetre la natura a la ciència i posar-la al servei del progrés de la humanitat (0,5 punt). Es valorarà positivament que l'examinand constati el paral·lelisme entre Aigües encantades *i* Un enemic del poble *d'Henrik Ibsen (0,25 punts)*.

Si l'examinand complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 3 punts assignats.

9. PAU 2017 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

1. Els tres punts assignats es poden atorgar si l'examinand explica:

   (a) Que la font del conflicte és en la topada entre les propostes que fa un enginyer vingut de la ciutat —i dels qui li fan costat, Cecília sobretot— per a aprofitar l'aigua corrent dels gorgs, i l'oposició de les forces vives del poble (i de la col·lectivitat anònima en general), que, duts per la religió i la superstició, consideren sagrats els gorgs. (1 punt)
   (b) Que les actituds reaccionàries s'encarnen en Pere Amat i la seva dona (pares de Cecília) i en mossèn Gregori, que ha organitzat una processó petitòria perquè plogui; que, en el cas dels Amat, el conflicte és també generacional i ideològic, perquè s'oposen a la seva filla Cecília, independent, racionalista, lluitadora i partidària de la llibertat i el progrés individual i col·lectiu. (0,75 punts)
   (c) Que les actituds progressistes, les representen el Foraster, Cecília i Romanill. Els més importants són els dos primers: el Foraster és l'enginyer, l'home que creu en la ciència com a instrument alliberador perquè transforma la natura i la posa al servei de l'home, mentre que Cecília, que és mestra, posa l'accent en el valor de l'educació i de la llibertat individual. (0,75 punts)
   (d) Que l'obra posa en escena conflictes i concepcions propis del Modernisme: d'una banda, l'oposició de l'individu fort i lluitador a una col·lectivitat passiva i mesella; de l'altra, conceptes com regeneracionisme i vitalisme, que s'encarnen en el Foraster i en Cecília; en canvi, el mestre Vergés, favorable a les idees noves però poruc i indecís, representa l'esteticisme i l'art per l'art (ho demostra quan afirma que en la tradició i la religió hi ha poesia). (0,5 punts)

   Si l'examinand complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.

10. PAU 2016 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

1. Expliqueu el personatge de Cecília a *Aigües encantades*. Relacioneu la seva postura amb conceptes com *vitalisme* i *regeneracionisme*, i establiu el sistema d'afinitats i oposicions ideològiques i generacionals amb els altres personatges de l'obra (especialment els pares, el Foraster i Vergés).
   [3 punts]

   Pauta de correcció

   L'examinand ha de descriure les circumstàncies vitals de Cecília: és filla de Pere Amat, una de les forces vives del poble, conservador i autoritari, i de Juliana, una dona sotmesa i resignada; ha estudiat a la ciutat i això l'ha posada en contacte amb idees renovadores; en conseqüència, a l'inevitable conflicte generacional se n'hi superposa un altre d'ideològic que l'oposa també a altres personatges. L'arribada del Foraster desencadena el conflicte que la farà fugir del poble (0,5 punts). Tot seguit, ha de descriure com és Cecília en relació amb el conflicte: (a) té una actitud regeneracionista, és a dir, vol promoure el canvi de mentalitats i el canvi social, pràctic ("el món està fent un gran canvi") a través del coneixement i la ciència, però topa amb l'immobilisme de la tradició religiosa (representada per mossèn Gregori) i dels poders fàctics (representats sobretot per Pere Amat) (0,5 punts); i (b) té una actitud vitalista perquè concep la vida com a lluita ("Lo millor que hi ha al món és la lluita", diu), com a efervescència, com a tempesta renovadora ("La meva obra, abans que tot, és la meva vida") (0,5 punts). L'oposició als pares —representants de l'immobilisme i la tradició— té com a fonament l'oposició al fanatisme i la ignorància per part de qui defensa la raó i el coneixement; la família i el poble són el galliner del qual l'àguila ha de fugir (0,5 punts). L'oposició a Vergés té unes altres bases: Vergés, el mestre, té el coneixement, però una actitud més pròpia del decadentisme que del vitalisme regeneracionista. Tot i que és lúcid, se sap feble, veu poesia en les manifestacions de la tradició i no s'atreveix a canviar-la, mentre que Cecília només hi veu superstició i ignorància i és agent de canvi. Per això l'amor de Vergés per Cecília no pot ser correspost i, des de la seva feblesa, el personatge exclama: "Els forts s'ajunten i se'n van" (0,5 punts). Quant al Foraster, la relació és d'afinitat absoluta: representa el vitalisme ("Qui no té fe en si mateix per damunt de tot, no és home") i l'acció regeneradora (coneixement i acció) a què Cecília aspira; per això, perquè "És un home fort", n'està enamorada (0,5 punts).

   Si l'examinand complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats.

11. PAU 2016 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció A)

2. Descriviu el personatge del Foraster i les seves idees a *Aigües encantades*, de Joan Puig i Ferreter.
[2 punts]

Pauta de correcció

L'examinand ha d'explicar que el Foraster encarna les idees del regeneracionisme i ha arribat al poble per convèncer els habitants que els gorgs de la Verge neixen d'una deu viva que es pot aprofitar, gràcies als mitjans que proporcionen la ciència i la tècnica, per a regar els camps i combatre la sequera. S'erigeix en l'individu que lluita contra la col·lectivitat; la lluita acaba en fracàs, però es projecta cap al futur amb la fugida conjunta del Foraster i Cecília. (0,5 punts). Tot i que representa el progrés científic positivista, ho fa amb una fe, un entusiasme i una vitalitat propis del modernisme (0,5 punts). D'una banda, descriu la seva relació amb la terra com un enamorament: vol descobrir els secrets de la natura i viure-hi en harmonia a partir de l'aprofitament dels recursos naturals (0,5 punts). De l'altra, el coneixement és un instrument per a combatre les idees religioses i el fanatisme que impedeix el progrés (0,5 punts).

Si l'examinand complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 2 punts.

12. PAU 2016 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

1. El conflicte que planteja *Aigües encantades*, de Joan Puig i Ferreter, es pot reduir a un enfrontament entre l'individu i la col·lectivitat, que respon a un sistema d'oposicions ideològiques. Explica en quin moment de l'acció dramàtica es planteja obertament el conflicte, quins valors s'oposen i quin paper hi fa la multitud.
   [3 punts]

   L'examinand ha d'explicar que, des del punt de vista de l'acció dramàtica, el conflicte esclata en la reunió del segon acte a casa del pastor Romanill, en la qual el Foraster vol convèncer el poble de la conveniència d'explotar l'aigua dels gorgs i resoldre amb mitjans tècnics i científics la sequera que pateix el poble (0,5 punts). Que les posicions immobilistes, tradicionalistes i reaccionàries que representen el mossèn i Pere Amat s'encarnen ara en la multitud del poble: una massa indiferenciada, que crida, vocifera, segueix els criteris de l'autoritat i actua amb violència (0,75 punts). A l'altra banda, el personatge del Foraster encarna la figura de l'heroi fort, voluntarista, vitalista i regeneracionista, que no se sotmet a les forces de la natura (i per tant tampoc a la religió, la tradició i la superstició), sinó que les posa al servei del progrés (0,75 punts). Amat, el mossèn i el poble representen els següents valors: camp, ignorància, religió, tradició, superstició, conformitat, mort, immobilisme, passivitat, violència, autoritat; el Foraster i Cecília (i els secundaris Romanill i, al final, el batlle Joan Gatell) representen els seus contraris: ciutat, saber, ciència, progrés, raó, rebel·lia, vida, moviment, lluita, paraula, llibertat (1 punt si s'oposen almenys quatre valors, cada un dels quals es valorarà amb 0,25 punts). Es valorarà positivament que l'examinand constati el paral·lelisme entre l'escena de l'assemblea a Aigües encantades *i a* Un enemic del poble *d'Henrik Ibsen*.

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió pertinent no explicitada en l'enunciat, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.